

Signaleringskaart ergotherapie bij dementie

Deze signaleringskaart is voor thuiszorgmedewerkers en is bedoeld om te signaleren dat thuiswonende ouderen met dementie en hun mantelzorgers mogelijk baat hebben bij ergotherapie. Uit onderzoek is gebleken dat na ergotherapeutische behandeling het dagelijks functioneren van ouderen met dementie verbetert en mantelzorgers minder draaglast (dat wat je aan kan) ervaren.

Als de cliënt meerdere signalen vertoont, kan de ergotherapeut worden ingeschakeld na verwijzing van de huisarts. Juist in een vroeg stadium kan een cliënt zich nog een aantal gewoontes eigen maken en met een vaste structuur zelfstandiger blijven.

Ergotherapie

Mensen met lichamelijke of geestelijke klachten kunnen in het dagelijks leven allerlei praktische problemen hebben. Een ergotherapeut begeleidt mensen bij het omgaan met de praktische gevolgen van de klachten. Hierbij kan gedacht worden aan het bereiden van maaltijden en het uitvoeren van huishoudelijke taken en hobby's. Ook kan een ergotherapeut hulp en advies geven bij het verkrijgen van hulpmiddelen en voorzieningen.

Dementie

Dementie is een verzamelnaam voor het samengaan van een aantal ziekteverschijnselen. Dementie kenmerkt zich door een geleidelijke achteruitgang van het geestelijk functioneren en door stoornissen onder andere in het geheugen, taal, denken en handelen. Het begint meestal met geheugenverlies. Later worden dagelijkse activiteiten en praten moeilijker en raakt het tijdsbesef verstoord. Gedrag en karakter kunnen ook veranderen.

Signalen	Voorbeeld
<p><u>Verminderde oriëntatie in tijd, persoon, plaats</u> De cliënt is zich niet bewust van welke dag, jaargetijde of jaartal het is. De cliënt herkent personen niet meer en is niet in staat een voorheen bekende plaats te herkennen.</p>	<p>Mw. vraagt: "Welke dag is het vandaag?" Huishoudelijke hulp: "Op welke dag kom ik langs?" Mw. "Het is vandaag maandag, want gister was het feest." Huishoudelijke hulp: "Op welke dag kom ik langs?" Mw. "Dinsdag en vrijdag. Ow, het is dinsdag vandaag."</p>
<p><u>Vergeetachtigheid</u> De cliënt vergeet regelmatig dingen en kan zich gebeurtenissen niet meer herinneren.</p>	<p>(Mw. verteld over een feest waar ze is geweest) De huishoudelijke hulp vraagt: "Waren uw kleinkinderen er ook?" Mw. denkt na. Huishoudelijke hulp zegt: "Van Wil?" Mw. zegt: "Dat weet ik niet."</p>
<p><u>Verminderd taalvermogen</u> De cliënt kan zich niet meer goed uitdrukken in woorden en kan gesproken en/of geschreven taal niet meer goed begrijpen.</p>	<p>"Mw. vertelt over vroeger: "Hij zat altijd onder de paraplu (parasol) in de zomer."</p>
<p><u>Verlies gewoontes en structuur</u> Verlies van persoonlijk aangewende handelingen die de cliënt gewend is om in het dagelijks leven uit te voeren en verlies van structuur in het dagelijks handelen.</p>	<p>"De huishoudelijke hulp maakt een boterham voor mw. klaar. Ze geeft aan dat ze de korstjes eraf snijdt, omdat mw. deze toch niet eet. De huishoudelijke hulp snijdt de boterham in stukjes en zet het bord voor mw. neer. Mw. zegt: "Doe ik dit altijd zo?"</p>

Signalen	Voorbeeld
<p>Passief gedrag Gedrag waarbij de cliënt niet of moeizaam op gang komt, ook niet na eventuele instructies. De cliënt schuift activiteiten voor zich uit en blijft het liefst in bed liggen.</p>	<p>"De verzorgende loopt naar mw. en zegt dat ze moet opstaan en wakker worden. Vervolgens slaat de verzorgende de dekens naar achteren. De verzorgende loopt naar de badkamer. Mw. slaat ondertussen de dekens weer terug om verder te kunnen slapen. De verzorgende zegt nog een keer dat mw. moet wakker worden en slaat de dekens weer naar achter."</p>
<p>Activiteit niet (goed) uit kunnen voeren De cliënt kan een activiteit niet (goed) uitvoeren door mentale problematiek. De cliënt begrijpt niet wat hij moet doen, heeft veel instructie nodig voor één (deel)handeling of reageert niet passend op instructie.</p>	<p>"De verzorgende pakt de jurk en doet de rechterarm in de mouw. Ondertussen probeert cliënt haar linkerarm in de andere mouw te doen. De verzorgende zegt tweemaal tegen cliënt dat ze even moet wachten, omdat het anders niet goed gaat met de voering."</p>
<p>Overbelasting mantelzorg Draagkracht (dat wat men aan kan) en draaglast (dat wat men daadwerkelijk doet) van de mantelzorg is uit balans. Symptomen van overbelasting kunnen zijn: stressreacties (stemmingswisselingen, slapeloosheid, gespannenheid en dergelijke), fysieke klachten en burn-out verschijnselen.</p>	<p>"Dochter en cliënt hebben regelmatig ruzie."</p>
<p>Afwijkingen fysieke omgeving Bij afwijkingen in de leefomgeving van de cliënt, kan gedacht worden aan een ongewone inrichting van de woning, gebruik van hulpmiddelen bij het uitvoeren van een dagelijkse activiteiten en een onfris geur in de woning.</p>	<p>"In de slaapkamer staan alle deuren van de linnenkast open. Aan elke deur hangen één of twee kledingstukken. Er staat een stoel in de slaapkamer waar ook kledingstukken overheen hangen."</p>
<p>Overige signalen Overige signalen zijn signalen die niet specifiek zijn voor dementie, maar in combinatie met eerder genoemde signalen de verdenking op dementie wel versterken. Hierbij kan gedacht worden aan stemmingswisselingen, slecht voor zichzelf zorgen en moeite hebben met onbekende personen of situaties.</p>	<p>"Er staan veel vieze mokken, een half opgegeten boterham en een schoteltje met plakjes banaan. De verzorgende vertelt dat mw. slecht voor zichzelf zorgt wat eten en drinken betreft. Mw. eet bijna niet en drinkt alleen maar warme chocolademelk."</p>